

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1201
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.9.2022/21
Karar Numarası : 2022/666
Başvuran : H.T
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Bandırma 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın bacağındaki rahatsızlığının tedavisi için uygun bir hastaneye haklı bir gerekçe olmaksızın sevkini yapılmadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda, başvuran:

a. 2016 senesinde geçirdiği trafik kazası nedeniyle bacağından rahatsız olduğunu, kendi başına gerçekleştirdiği fizik-kültür hareketleri neticesinde ayağında enfeksiyon oluştuğunu,

b. 2017 yılının Temmuz ayında gittiği Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Hastanesine sevk edildiğini, buradan da tedavi olanağı bulunmadığı gerekçesiyle Ankara Şehir Hastanesine sevk edildiğini, Ankara Şehir Hastanesi tarafından da mahkûm kabul yeri olmadığı için tekrar Ordu'ya gönderildiğini,

c. Daha sonrasında Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Hastanesine tekrar başvurduğunu ve Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından İstanbul Cerrahpaşa Hastanesine sevkini uygun olduğu yönünde rapor düzenlendiğini, bu sevkini Covid-19 pandemisi sebebiyle Bakanlık tarafından ileri bir tarihe ertelendiğini,

d. 2020 yılının sonuna doğru tedavi talebiyle Bandırma Devlet Hastanesine başvuruda bulunduğunu, Bandırma Devlet Hastanesi tarafından düzenlenen raporda kişinin cerrahi veya tıbbi bir tedaviye ihtiyacının olmadığını belirtilerek tedavi sürecinin aksatıldığını, iddia etmiştir.

3. Muhatap Kurumun cevabi yazısında özetle:

a. Başvuranın Kuruma giriş yaptığı 14.10.2020'den itibaren 40 defa Kurum Revirinden sağlık hizmeti aldığı ve 11 defa da devlet hastanesine sevkini yapıldığı,

b. 23.08.2017'de Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından "Enfeksiyon hastalıkları için antibiyotik ve pansuman takibinin ceza infaz kurumu koşullarında uygulanabilir" olduğu sonucunun çıktığı,

c. 18.09.2018'de Ordu Devlet Hastanesine sevk edildiği, hastane tarafından tedavi olmasını gerektirir bir durumu olmadığına ilişkin karar verildiği,

d. 01.08.2019'da Ordu Eğitim ve Araştırma Hastanesi Sağlık Kurulu tarafından başvuranın tedavisi ve

takibi için Ankara Şehir Hastanesine sevki uygundur şeklinde rapor verildiği,

e. Başvuranın Bandırma 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildikten sonra talebi üzerine Bandırma Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edildiği, hastane tarafından 17.12.2020'de düzenlenen raporda; başvuranın tedavisinin Kurumda yapılabileceğinin belirtildiği, 27.12.2021'de Bandırma Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi Polikliniğine sevk edildiği ve başvuran için cerrahi işleme gerek olmadığı tanısının konulduğu,

f. Başvuranın Aile Hekiminin uygun gördüğü durumlarda hastaneye sevklerinin gerçekleştirildiği, acil durumlarda ise 112 acil servisin çağrılarak gerekli hizmetin sağlandığı, belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesine göre: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*"

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin (i) bendinde, Kurumumuzun; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

7. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (*Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) 2. Genel Rapor, Hapsedilme, para.44.*).

8. Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası ve Sözleşme'nin 3'üncü maddesi herhangi bir sınırlama öngörmeksizin işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyetini belirtmektedir. Kötü muamele yasağının mutlak mahiyeti Anayasa'nın 15'inci maddesi kapsamında belirtilen savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde dahi istisna öngörmemiştir. Aynı şekilde Sözleşme'nin 15'inci maddesi benzer bir düzenleme ile kötü muamele yasağına ilişkin herhangi bir istisna öngörülmemiştir (*AIHM, Selmouni/Fransa [BD], B.No: 25803/94, 28.07.1999, para.95; Assenov ve diğerleri/Bulgaristan, B.No: 24760/94, 28.10.1998, para.93.*).

9. Başvuran, Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından İstanbul Cerrahpaşa Hastanesine sevkini uygun olduğu yönünde rapor düzenlendiğini, ancak bu sevkini Covid-19 pandemisi sebebiyle Bakanlık tarafından ileri bir tarihe ertelendiğini ifade etmiştir. Akabinde başvuran Bandırma 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na nakil olmuştur. Burada da rahatsızlığı için hastaneye sevkini talep etmiş ve Bandırma Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk yapılmıştır. Bandırma Devlet Hastanesi tarafından düzenlenen 17.12.2020 tarihli rapor ile başvuran hakkında cerrahi veya tıbbi bir müdahaleye ihtiyacı olmadığı tanısı konulmuştur. Bandırma Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi Polikliniği tarafından düzenlenen 27.12.2021 tarihli raporda da aynı

şekilde başvuran hakkında cerrahi veya tıbbi bir müdahaleye ihtiyacı olmadığı tanısı konulmuştur.

10. CPT'ye göre mahpusların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir([CPT/Inf (93) 12], para.34.).

11. AIHM, mahpuslara yeterli tıbbi bakımın sağlanmamasının asgari eşiği aşan düzeyde kötü muamele oluşturabileceğini belirtmiştir(AIHM, Wenerski – Polonya, B. No: 44369/02, K.T: 20.01.2009, para.58.). Mahkeme, tıbbi bakımın eksik veya yetersiz olduğunun belirlenmesi hususunda bilirkişi raporu gibi delillere yeteri kadar atıfta bulunulmasını aramaktadır(AIHM, Krivolapov – Ukrayna, B.No: 5406/07, K.T: 02.10.2018, para.76.).

12. Başvuranın talebi üzerine sevk edildiği Bandırma Devlet Hastanesi tarafından düzenlenen raporda; başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumunda tedavisinin yapılabileceği ve durumunun stabil olduğu belirtilmiştir. Muhatap Kurum, cevabi yazısında başvuranın Kurumlarına nakil olduğu günden itibaren 40 defa Kurum revirinden sağlık hizmeti aldığını ve 11 kez de hastaneye sevkinin yapıldığını belirtmiştir. Başvuranın sağlık dosyasına ilişkin belgelerin bir sureti Kurumumuzla da paylaşılmıştır. Belgelerden muhatap Kurumun başvuranın hastane sevklerini gerektiği gibi gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Başvuranın da bu hususta bir şikâyeti bulunmamaktadır. Başvuran, bacağındaki rahatsızlığının tedavisi için donanımlı tedavi imkânı bulunan bir hastaneye sevkini talep etmektedir.

13. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol'ün "Hükümlü veya tutukluların muayene ve tedavilerinin yapılacağı hastaneler" başlıklı 34'üncü maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir:

"1) Hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü veya tutukluların muayene ve tedavileri, bulunduğu yer ya da en yakın Devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koşullarında yapılır.

2) Bu hastanelere gönderilen hükümlü ve tutukluların başka yerlerdeki hastanelere sevki sağlık kurulu raporuyla; acil ve hayati tehlikesi bulunması hâlinde ise varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilen ve başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleşmediği, hastaya nerede ve ne tür tedavinin uygulanması gerektiğini açıkça belirten bir raporla olur. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koşulu bulunan Devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir.

3) Hükümlü ve tutuklular acil haller dışında özel sağlık kuruluşlarına sevk edilmez.

4) Kampüslerde kurulan semt polikliniklerinde, kampüste bulunan ceza infaz kurumu hasta hükümlü ve tutuklularının yanında, başka ceza infaz kurumlarından gelen hasta hükümlü ve tutukluların da muayene ve tedavisi yapılabilir."

14. Somut olayda, başvuran ilgili hükme uygun olarak bulunduğu yerdeki bir hastaneye sevk edilmiştir. İlgili hükmün ikinci fıkrası uyarınca mahpusların gönderildiği hastanelerden başka hastanelere sevk edilebilmesi için sağlık kurulu raporu gerekmektedir. Başvuranın sevk edildiği Bandırma Devlet Hastanesi tarafından düzenlenen 17.12.2020 tarihli Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporunda; başvuranın cerrahi veya tıbbi bir müdahaleye ihtiyacının olmadığı belirtilmiş olup başka bir hastaneye sevki ile ilgili bir ifadeye yer verilmemiştir.

15. Bunun yanında Bandırma Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından düzenlenen 27.08.2021 tarihli Bilirkişi Raporuna göre; başvuranın mevcut durumunda herhangi bir cerrahi veya tıbbi bir müdahaleye gereksinim duymadığı belirtilmiştir. Bandırma Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi Polikliniği tarafından düzenlenen 27.12.2021 tarihli raporda da başvuranın mevcut durumunda cerrahi veya tıbbi bir tedaviye gerek olmadığı belirtilmiştir.

16. Sonuç olarak; muhatap Kurum, başvuranın gerektiği şekilde tıbbi bakım ve tedavi almasını sağlamıştır.

Bunun yanında Bandırma Devlet Hastanesi raporu, Bandırma Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi Kliniği raporu ve bilirkişi raporu doğrultusunda başvuranın başka bir hastaneye sevki gerçekleştirilmemiştir. Muhatap Kurumun ilgili mevzuat ve içtihatlar doğrultusunda işlemlerini gerçekleştirdiği kanaati olduğundan somut olayda kötü muamele yasağının “*ihlal edilmediği*” değerlendirilmiştir.

V. KARAR

1. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 22.09.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE

Üye